

NYE FORSØG SKAL GIVE SVAR OM BURBERIGELSE

Oven på fødevaremyndighedernes ekstraordinære kontrol i 2009 er der kommet nyt fokus på størrelsen af rør i minkburene. I løbet af 2010 skal forskellige former for burberigelse prøves under kontrollerede forsøg, og avlere med praktiske erfaringer opfordres til at komme med forslag.

DYREVELFÆRD

AF MICK MADSEN
MIM@KOPENHAGENFUR.COM
FOTO: TIM KILDEBORG/FYENS
STIFTSTIDENDE

Mange af de danske pelsdyrfarme mangler hylder eller rør, og efter at kritikken har samlet sig om de mere tekniske aspekter på minkfarmene, stiller spørgsmålene sig på rad og række. Især har størrelsen på rørene været til debat, fordi fødevaremyndighedernes rejsehold i den ekstraordinære kontrol krævede rør med minimum 11 cm i diameter, da myndighederne mente, at kun denne størrelse opfyldte kravene til beskæftigelse.

Mens det med solid forskning i ryggen står helt klart, at burberigelse er en gevinst for minkenes velfærd, kan det dog ikke uden videre konkluderes, at 11-cm-rørene er de bedste.

– Man kan sige, at det er det bedste rør ud af de muligheder, som blev undersøgt, siger forsker i dyrs adfærd ved Københavns Universitet Leif Lau Jeppesen og understreger, at der godt kan være modeller, som fungerer bedre – de er

bare ikke undersøgt under kontrollerede forhold endnu. Årsagen til, at målene ikke blev specificeret i bekendtgørelsen om beskyttelse af pelsdyr, var netop også, at praktisk erfaring med mange typer rør med tiden ville føre frem til det bedst mulige rør. Fødevaremyndighederne har da også for nylig slækket på kravene i forhold til rejseholdets kontrol, og indtil videre accepterer myndighederne en diameter på ned til 4 cm.

Derfor opfordrer Lau Jeppesen minkavlere med praktiske erfaringer til at henvende sig, hvis de har afprøvet berigelsesobjekter, som de mener, har en positiv virkning på dyrenes velfærd. Det er nemlig avlernes praktiske erfaringer, der skal afprøves i en række kontrollerede forsøg, som Leif Lau Jeppesen til efteråret vil stå bag.

AVLER: RØR OG HYLDER ER LØSNINGEN

I Ørbæk på Østfyn findes en pelsdyravler med masser af praktisk erfaring med berigelsesobjekter. Jørgen Jensen er muligvis Danmarks mest eksperimenterende avler på den front, hvilket skyldes et 10-årigt samarbejde med Leif Lau Jeppesen, som har baseret en stor del af sin forskning i minks velfærd på sneisevis

af forsøg foretaget på Jørgen Jensens farm. Derfor kan man finde rør eller hylder eller begge dele i alle afskygninger i burene på Jørgen Jensens farm. Og efter 10 år i Leif Lau Jeppesens periodevise selskab, har han en klar mening om, hvad der virker, og hvad der ikke gør.

- Min holdning til rør eller hylder er ikke enten eller, det er både og. Har vi mulighed for begge dele, så tror jeg, vi har løsningen på dyrevelfærden, siger Jørgen Jensen, som trods alle diskussionerne om størrelsen på rørene absolut mener, at hylde er det velfærdsmæssigt bedre alternativ.
- Min erfaring siger, at der først og fremmest bør være en hylde i hvert bur. Derefter kommer rørene, som skal lægges ind i burene i sidste halvdel af august, hvor minkene begynder at afmærke deres territorium. På den måde fungerer rørene som en ny berigelse, der fanger minkens opmærksomhed og slagsmål undgås, siger Jørgen Jensen, som har haft forskellige typer af hylder i brug, både af plast og tråd. Han sværger dog fortsat til den oprindeligt afprøvede hylde af trådnat, som placeret bagest i buret, 10 cm under loftet.

*Jørgen Jensen mener, at minkskindenes værdi stiger i takt med, at dyrevelfærden bliver bedre. Den optimale løsning er en kombination af hylder og rør, siger han.
Foto: Tim Kildeborg/Fyens Stiftstidende.*

STORE RØR GØR RENT

Der findes både små og store rør i burene, men af de muligheder, som er afprøvet på farmen i Ørbæk, mener Jørgen Jensen, at 11-cm-rørene har haft den bedste effekt. De store hvalpe på farmen elsker nemlig at tage turen gennem rørene, og de store rør er faktisk også egnede til at bide i. Og ganske rigtigt har alle Jørgen Jensens store rør, som han selv har savet ud af plastrør til kloakering, et nydeligt mønster fra minktænder i begge ender. Ifølge Jørgen Jensen begynder 11-cm-rørene dog at blive for små i takt med at minkene er blevet større.

Længden på rørene har Jørgen Jensen også eksperimenteret med, og han mener, at den optimale længde er 15 cm. Tidligere har han forsøgt sig med længere rør, som var 25 cm lange. Det var ud fra en tanke om, at minken skulle kunne skjule sig fuldstændig i røret, men 25 cm har vist sig at være for langt til, at minkene kan vende rørene i burene, og det skærer noget af minkens legeglaede væk. Desuden skete der ofte det, at de

lange rør lagde sig op ad og trykkede på vandventilen.

Rundt omkring på danske pelsdyrfarme har adskillige avlere imidlertid udtrykt bekymring omkring de store rør. De mener nemlig, at minkene agter at bruge rørene som toilet, og der er vel ikke meget dyrevelfærd i at dyrene render rundt med afføring på pelsen?

– Det kender vi ikke noget til, det må være en skrøne. Hvordan skal de kunne det? De krummer jo ryggen, når de skal af med deres afføring, siger Jørgen Jensen, der til gengæld har bemærket, at minkene i stor stil holder af at slæbe en klat foder med ind i det store rør. På den måde kan minken æde med hovedet i skjul, og det holder dyrene tilsyneladende meget af.

Til gengæld oplever han, at de store rør har en anden helt klar fordel. Når minkene skubber dem rundt i burene formår rørene nemlig at tromle selv galvaniseret trådbund ren for skidt, og det betyder, at Jørgen Jensen undgår at gøre bure med store rør rene så tit. Rør er dog omvendt temmelig uhygiejniske i

HANS JØRGENSEN, HELSINGØR

Hvad synes du om Tjek på farmen-kampagnen?

Jeg mener, det er den eneste vej frem. Vi er nødt til at have styr på egne rækker, for ellers får vi ikke lov til at være her i fremtiden. Samfundet omkring os stiller nogle krav, og dem skal vi selvfølgelig leve op til.

Hvordan tror, du situationen er om et år?

Jeg håber, at tingene er kommet i orden, og at alle har set fornuften i det forholdsvis beskedne regelsæt, der er sat op.

Rørstørrelse har været emne for diskussion den seneste tid, og meget tyder på at både materiale og størrelse er faktorer, som har betydning for minkens velfærd. Foto: Jesper Clausen

En hylde i trådnæt placeret bagest i buret er en model, som er blevet grundigt prøvet med fine resultater. Jørgen Jensen foretrækker dog lidt mindre afstand mellem hylde og loft, så minken kan mærke, at den er omsluttet. Foto: Jesper Clausen.

hvalpeperioden, hvor hvalpenettet dækker bunden af buret og forhindrer skidtet i at falde gennem trådbunden. Derfor er den optimale løsning, ifølge Jørgen Jensen, at sætte en hylde i hvert andet bur, nemlig de bure som tæverne går i sammen med hvalpene. I de resterende bure, som hvalpene sættes ud i efter fravæning, bør der så lægges rør.

4-CM-RØR I SPIL

På andre pelsdyrfarme er der gjort andre praktiske erfaringer. En mulighed

som adskillige avlere har omtalt positivt er en rørtype, som er udviklet af Thyrrstrup Mink. Disse rør er lavet af et blødere materiale end 11-cm-rørene, og ifølge flere avleres praktiske erfaringer fungerer de bedst, hvis de er 4 cm i diameter.

– Jeg har været på farme, som anvender disse 4-cm-rør i blødt materiale, og jeg kan bekræfte, at de bruges hyppigt af minkene. Uanset typen bruges alle rør meget til at bide i, så det er sandsynligt,

at materialets beskaffenhed er lige så afgørende for rørenes anvendelighed som diameteren, siger Leif Lau Jepsen, som også vil lave forsøg med Thyrrstrup-rørene til efteråret.

Alternativet – eller supplementet – til rør, nemlig hylden, har ikke været genstand for samme store diskussion, og det ligger derfor ikke umiddelbart i kortene, at der også skal laves forsøg med hylder, men det kan på den anden side heller ikke udelukkes. ■

JACOB JØRGENSEN, BRØNDERSLEV

Hvad synes du om Tjek på farmen-kampagnen?

Det er en udmærket kampagne, men vi skal have de præcise regler ret hurtigt, hvis vi skal komme op på de 99 procent efterlevelse af reglerne. Vi skal alle sammen gøre, hvad vi kan for at nå i mål.

Hvordan tror, du situationen er om et år?

Jeg er bange for, at vi stadig står og er irriterede over, at fødevaremyndighederne fortolker reglerne forskelligt. Problemet er jo, at de skal bruge 10 gange så mange folk til kontrollerne, og de folk er ikke uddannede til det. Jeg kan ikke se andre forklaringer på de mange anmærkninger i 2009.

